

Horia Vicențiu Pătrașcu
(editor)

Gânditori români în cultura universală

Actele Conferinței Naționale
„Gânditori români în cultura universală”
Universitatea Politehnica din București
(2017, 2018)

Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

2020

Cuprins

Cuvânt înainte.....	7
Ștefan AFLOROAEI	
Genealogie culturală și înțelegere de sine	11
Viorel CERNICA	
Reguli de construcție a ipotezelor în filosofia românească.....	31
Cristian IFTODE	
Cum va arăta filosofia românească de mâine?.....	51
Petru BEJAN	
Victor Ieronim Stoichiță – interpret al imaginii.....	67
Mihaela POP	
Câteva aspecte ale „impurității artei” în gândirea lui Ion Ianoși.....	83
Horia Vicențiu PĂTRAȘCU	
Situația spiritului în lumea de astăzi. De la tripartiție la dualism psihic	93
Cornel-Florin MORARU	
Metoda comparației meontologice. Prolegomenele unui dialog între filosofia românească și cea occidentală	109
Ramona ARDELEAN	
Cum putem gândi unitar și moral complementaritatea contradictorie sau terțul inclus la Ștefan Lupașcu	135
Leria Ileana BOROȘ	
Mircea Florian despre rolul filosofiei.....	149

Mircea TOBOȘARU	
Comunitatea și unitatea politică teritorială.....	161
Adrian-Claudiu STOICA	
Nicolae Iorga și Primul Război Mondial.....	171
Beatrice Adriana BALGIU	
Idea de educație la Mircea Florian	193
Leonid DRAGOMIR	
Metafizica de tinerețe a lui Mihai Șora.....	197
Elena TÎRZIMAN, Maria MICLE	
Personalități din domeniile științei cărții și științei bibliotecii în paginile revistei „Biblioteca” în cei 70 de ani de apariție neîntreruptă.....	205
Horia CİNTEZĂ	
Trăirea identitară de a fi român - aplicație la protocronism	223
Ovidiu CARAIANI	
Are there good and bad identities? On a dilemma of Romanian political culture	237
Adam COMAN	
Foreigners at Home – Four Israeli writers from Bucovina	245
Despre autori	263

Cuvânt înainte

Prezentul volum reunește contribuțiile unor participanți la două sesiuni ale conferinței *Gânditori români în cultura universală*, desfășurate în anii 2017, respectiv 2018, organizate de Departamentul de Formare pentru Cariera Didactică și Științe Socio-Umane din cadrul Universității Politehnica din București, Facultatea de Filosofie din București și Institutul de Filosofie și Psihologie „Constantin Rădulescu Motru” al Academiei Române. Conferința națională *Gânditori români în cultura universală* și-a propus, pentru întâia dată la un nivel național organizat, să deceleze contribuțiile filosofilor, sociologilor, politologilor și psihologilor români la cultura universală. Conferința s-a bucurat de prezența unor profesori și cercetători de prestigiu, a unor doctori și doctoranzi care nu au ezitat să aducă în discuție o problemă pe care, de obicei, ne ferim să o abordăm – obișnuiți fiind să ne tratăm contribuțiile noastre științifice la nivel local și minor. Cu toate acestea, există negreșit, o dimensiune universală a gânditorilor români – întrucât cultura română a fost permanent racordată, fie numai și prin raportare, prin comparație sau prin aspirație, la modelul cultural european.

Lucian Blaga vorbea despre cele două influențe pe care le-au exercitat cele două mari culturi europene – cultura franceză și cultura germană – asupra spațiului nostru cultural. Prima producând mai degrabă un anume mimetism și epigonism, cealaltă însă acționând ca un ferment, ca un stimulent al unei creativități cu adevărat originale, ale cărei roade au

sporit, ca să-l cităm chiar pe marele poet și filosof, „corola de minuni a lumii”.

Mircea Eliade a exprimat țelul culturii române interbelice, după realizarea idealului unificării naționale: realizarea unei mari culturi, a unei culturi de o valoare universală. Marea intuiție a lui Mircea Eliade este că o mare cultură nu se poate obține decât prin cultivarea universalității în fiecare dintre spiritele care o alcătuiesc, prin crearea unui „om universal”, a unui om întreg – plinar dezvoltat – după modelul renescentist. Emil Cioran preia această temă de la congenerul său mai vârstnic și extrage din teza modificării structurilor noastre mintale și afective necesitatea creării unei autentice conștiințe umane – care este, prin definiție, existențială și tragică.

Problema originalității și universalității culturii române este inseparabilă de însăși constituirea culturii noastre naționale. Intrând cu o anumită întârziere în rândul națiunilor europene, această problematică a fost consubstanțială productivității noastre culturale și științifice. Am încercat să ne *aliniam* – așa cum încercăm să o facem și astăzi – orizontului tematic al reflecției filosofice și științifice europene actuale. La altă scară și schimbând ce e de schimbat, și cultura rusă a făcut același lucru – reușind totuși să fie recunoscută și să se impună la nivel mondial.

De ce totuși o asemenea conferință la Universitatea Politehnica din București? În primul rând, pentru că, din fericire, în Universitatea Politehnica din București este – în acord cu o întreagă tradiție europeană – puternic reprezentat polul științelor educației, socio-umane și psihologiei. Deși este o universitate al cărei profil este dat de prezența specializărilor în științe tehnice, în constituirea și funcționarea ei este prezentă esența ideii de universitate: aceea de a integra într-un tot armonios capacitățile și facultățile fundamentale ale ființei umane. În cele din urmă, menirea ultimă a oricărei cunoașteri,

Cuvânt înainte

a oricărei științe (teoretice sau tehnice) este ființa umană – îmbogățirea și îmbunătățirea ei spirituală sau materială. Indiferent de cât de tehnice sau aplicate ar fi științele, ele trebuie să rămână permanent în contact cu *umanismul* care le înființează în cel mai profund sens al termenului. O știință care pierde acest contact devine, cum s-a văzut din păcate de prea multe ori în istoria noastră, in-umană sau anti-umană. De aceea, reflecția umanistă asupra principiilor și scopurilor cunoașterii trebuie să însoțească orice demers științific întru menținerea acestuia în cadrul autenticei sale vocații, ferindu-l astfel de orice posibilă de-naturare.

Lect. dr. Horia Vicențiu Pătrașcu
Departamentul pentru Formarea în Cariera Didactică
și Științe Socio-Umane,
Universitatea Politehnica din București